

นิตเทศการศึกษา/การสังเกตการสอนในชั้นเรียน

นำเสนอเมื่อ : 25 ต.ค. 2552

นิตเทศคลินิก

รายงานผลการสังเกตการจัดการเรียนรู้ โดย นายทองใบ บัดทำ โรงเรียนชำสูงพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น

ความเป็นมาและความสำคัญของการสังเกตการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545 มีแนวทางการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ : 2544)

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น ควรต้องประกอบด้วย 3 กระบวนการด้วยกัน คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิตเทศการศึกษานิตเทศการศึกษา เป็นการชี้แจง การแสดง หรือการแนะนำเกี่ยวกับการสอนและการอบรม การนิตเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นได้จากเหตุผลความจำเป็นในหลายประการ เช่น ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิตเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนางาน ให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันคือ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิตเทศ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริม สนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน การนิตเทศการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และการบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพถึงระดับที่พึงประสงค์ (ซัด บุญญา : 2538)

การนิตเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาในสถานศึกษา ให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ขาพเจ้าจึงได้ดำเนินการสังเกตการจัดการเรียนรู้ขึ้น

เป้าหมายของการสังเกตการสอน คือ นายอิทธิพล บุญเดช ตำแหน่งครูผู้ช่วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สอนวิชาคอมพิวเตอร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 28 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนชาสูงพิทยาคม ตำบลกระนวน อำเภอชาสูง จังหวัดขอนแก่น

ระยะเวลาการสังเกตการสอน วันที่ 8 กันยายน 2552 ห้องคอมพิวเตอร์

อาคาร 3 เวลา 09.40 น.-10.40 น.

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสังเกตการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

น้ำหนักคะแนนระดับคุณภาพและแปลความหมาย

ระดับคะแนน	4.51 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติได้ระดับดีมาก
ระดับคะแนน	3.51 – 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติได้ระดับดี
ระดับคะแนน	2.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติได้ระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	1.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติได้ระดับพอใช้
ระดับคะแนน	1.00 – 1.50	หมายถึง	ควรปรับปรุงแก้ไข

(บุญชม ศรีสะอาด : 2538)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้สังเกตการสอนและผู้รับการสังเกตการสอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำองค์ความรู้ ข้อเสนอแนะไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  2. ผู้สังเกตการสอนและผู้รับการสังเกตการสอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างกัลยาณมิตร
  3. ผู้รับการสังเกตการสอนสามารถพัฒนาตนเองในวิชาชีพและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
  4. เพื่อสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการสังเกตการสอนให้แก่เพื่อนครู ให้เกิดความมั่นใจว่าการสังเกตการสอนสามารถช่วยครูแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การสอนได้
  5. เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพอย่างมาตรฐาน และรักษาระดับคุณภาพไว้อย่างต่อเนื่อง
- ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้

ข้าพเจ้านายทองใบ บัดทำ นักศึกษาปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอน วิชาเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร
รหัสนักศึกษา 515050273-6 ศึกษารายวิชา 224 707 การจัดการชั้นเรียน (Classroom management)
ได้รับมอบหมายให้สังเกตการสอนของครู 1 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ เสนอปัญหา แนวทางแก้ไข
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ออกเสนอเป็นลำดับดังนี้

หัวข้อที่ทำการสังเกต

1. การเตรียมการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้

ครูผู้สอน ได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามตามรูปแบบที่กำหนด
มีหัวข้อสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ครบองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลชัดเจน

2. การดำเนินการสอน

การนำเข้าสู่บทเรียน

ในการนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนากับนักเรียน
ใช้คำถามถามเกี่ยวกับสวนประกอบของคอมพิวเตอร์
ซึ่งนักเรียนให้ความร่วมมือตอบคำถามตามประสบการณ์ของตน โดยครูถามนักเรียน จำนวน 1 คน
เลยประสบการณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จากการสังเกตพบว่า นักเรียนมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์อยู่บ้าง
กล้าที่จะแสดงออก มีความเชื่อมั่น สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นจุดเรากความสนใจเพื่อนร่วมชั้นให้
มีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน หลังจากนั้นครูผู้สอนจึงเริ่มสอนในเนื้อหาที่เตรียม

การสอน

ครูผู้สอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและสื่อให้พร้อมที่จะสอน
โดยใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยายหน้าชั้นเรียน ครูแนะนำเครื่องมือสำรองข้อมูลให้นักเรียนทราบ เช่น แผ่น CD
และแผ่นDVD ตลอดจนอุปกรณ์สำรองข้อมูลอื่น ๆ แต่ไม่ได้นำมาแสดงให้นักเรียนเห็น
จากนั้นครูอธิบายขอแตกต่างโดยการเขียนบนกระดาน พร้อมให้นักเรียนสัมผัสถึงความแตกต่างนั้น
โดยส่งให้นักเรียนในห้องดู เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ โดยภาพรวมนักเรียนทุกคนให้ความสนใจ ตั้งใจ
ใฝ่เรียนรู้อย่างดี ครูผู้สอนเดินตรวจสอบการรวมกิจกรรมของนักเรียน และสุ่มถามนักเรียนบ่อย
เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดตามเนื้อหาที่ครูสอน

ซึ่งนักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข มีความกระตือรือร้น
สามารถทำใบงานที่ครูมอบหมายได้ดี จากการสังเกตในชั้นเรียนนี้พบว่ามีนักเรียนจำนวน 2 คน ที่ไม่ค่อยสนใจเรียน
มี 1 คน ที่เหม่อลอย ไม่แสดงอาการรับรู้กับเรื่องราวที่ครูสอน ตามประวัติของนักเรียนคนนี้ชอบโดดเรียน
ไปเล่นเกมบ่อย ๆ

ขั้นสรุปบทเรียน

ครูผู้สอนได้ใช้วิธีการสรุปบทเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม
โดยการช่วยกันตอบคำถามครูอธิบายเนื้อหาสาระเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนจดบันทึกสาระความรู้ลงในสมุดงาน
แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน บันทึกข้อมูลคะแนนที่ได้ลงแบบบันทึก
เป็นการเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี และสร้างองค์ความรู้ที่คงคน

3. การปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พอสมควร นักเรียนส่วนใหญ่

มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม
แต่ก็ยังมีบางคนไม่ยอมให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ไม่กล้าแสดงออก

4. บุคลิกภาพ

ครูผู้สอนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นกันเองกับนักเรียนอย่างกัลยาณมิตร ใช้น้ำเสียงใช้ภาษาถูกต้องในการอธิบาย การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย กิริยาทาท่างเหมาะสม สามารถควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

5. การใช้สื่อการสอน

สื่อการเรียนการสอนครั้งนี้ ครูผู้สอนเลือกใช้สื่อที่เป็นของจริง เช่น แผ่น CD และแผ่นDVD ตลอดจนอุปกรณ์สำรองข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งเป็นสื่อที่นักเรียนคุ้นเคยอยู่แล้ว มีความน่าสนใจทันสมัย การเตรียมบทเรียนมีความพร้อมครบเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี แต่ปัญหาที่พบก็คือ สื่อที่ครูนำมาใช้มีน้อยนักเรียนสัมผัสไม่ทั่วถึง ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนที่ห้องคอมพิวเตอร์นักเรียนน่าจะมีการเรียนรู้ที่ดีกว่านี้ แต่เนื่องจากห้องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนมีน้อยจึงมีการหมุนเวียนการใช้ห้องร่วมกับชั้นเรียนอื่น

6. การวัดผลและประเมินผลการเรียน

การวัดผลประเมินผล ใช้วิธีวัดผลได้เหมาะสมกับเนื้อหา มีการตรวจสอบ และปรับปรุง ผู้เรียนได้บ้างระหว่างสอน แต่ยังไม่ทั่วถึง

๗ การสะท้อนผล

จากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้นายอิทธิพล บุญเดช ในครั้งนี้

ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับ ดี แต่พบข้อบกพร่องบางประการ ข้าพเจ้าได้ชี้แนะ ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป ดังนี้

1. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีการเตรียมการได้ดี แต่ควรเพิ่มมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ให้ถูกต้อง การลำดับขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการตรวจสอบมาตรฐานการเรียนรู้ไปในตัวด้วย
2. การนำเข้าสู่บทเรียน ควรสร้างความสนใจนักเรียนด้วยเพลงหรือเกมต่าง ๆ หรือภาพ ชั้นสอนครูผู้สอน ควรนำส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อื่น ๆ มาใช้ประกอบการสอน
3. ขณะให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงาน และนักเรียนที่เรียนได้ช้า ครูผู้สอนควรเดิน ตรวจสอบการปฏิบัติทักษะของนักเรียนอย่างจริงจัง และเอาใจใส่เป็นพิเศษ การจัดการ ชั้นเรียนครูผู้สอนควบคุมพฤติกรรมนักเรียนได้ดี นักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจเรียน